

УДК 81'271=111

Гріневич А. П. – гр. 52

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗНАТЬ УЧНІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ У ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР

Науковий керівник: канд.пед.наук, професор Калініна Лариса Вадимівна

Як відомо, іноземна мова вже давно стала посередником і елементом зв'язку у спілкуванні різних народів. Знання іноземної мови допомагає вступати в міжкультурний полілог і виконувати в ньому певну роль, збагнути важливість участі у глобальних процесах, міжнародних стосунках, зближенні культур. Міжкультурне суспільство XXI століття потребує формування особистості, здатної до діалогу культур з урахуванням етикету та норм комунікативної поведінки, прийнятих в тій чи іншій мовній спільноті, без якої неможливе міжкультурне спілкування. Діалог культур являє собою не тільки спілкування і взаємодію, а й взаєморозуміння, духовне зближення представників різних культур. Тому особливого значення набуває проблема розуміння загальнолюдських цінностей. Виникає потреба у формуванні особистості, яка володіє не тільки іноземними мовами, а й готовністю до адекватного сприйняття світу, розуміння і поваги до представників різних культур, володіння нею нормами мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння будувати свою поведінку відповідно до цих особливостей і норм.

Особливо важливим дане питання є для учнів профільної школи, котрі стоять на порозі вибору своєї професії і хочуть більше дізнатися про обрану спеціальність із зарубіжних джерел, а також зі спілкування з реальними носіями мови, тому вищесказане свідчить про актуальність даного дослідження.

Результатом нашого дослідження є виокремлення типових комунікативних пасток, у які потрапляють українські старшокласники під час перебування у Великій Британії; відбір моделей вербальної та невербальної комунікативної поведінки, типових для британської культури.

Для виокремлення невербальних моделей комунікативної поведінки ми вважаємо за доцільне використання наступних принципів відбору жестів: 1) притаманність британській етнокультурній спільноті, 2) наявність смислового навантаження, 3) типовість, 4) залежність від сфери вживання, 5) застосування певними віковими групами, 6) орієнтація на сучасну дійсність. Для відбору вербальних моделей комунікативної поведінки ми використали наступні критерії відбору: 1) комунікативність; 2) інтегрованість; 3) соціокультурна забарвленість; 4) вмотивованість; 5) ситуативність. Правильний відбір моделей вербальної та невербальної комунікативної поведінки забезпечить як організацію процесу навчання, так і організацію процесу засвоєння. Крім того, загальновідомим є той факт, що головною передумовою взаєморозуміння у міжкультурному спілкуванні, його основою, є *культурний фон*, тобто знання про культуру країни мова якої вивчається.

Таким чином, для вдосконалення соціокультурних знань учнів вчитель як головний помічник у цьому процесі повинен формувати в учнів фонові, країнознавчі знання, навчити соціокультурним навичкам, вербальним комунікативним поведінковим зразкам і невербальним моделям поведінки. Це допоможе старшокласникам розширити лінгвістичний та загальний кругозір, дозволить заглибити їх у реально функціонуючу мову, значно підвищить ефективність міжкультурного спілкування та навчить самостійно справлятися з її складністю.